

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Prima nota veræ Ecclesiæ, unitas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

ARTICULUS II.

*Quae sunt notae verae Ecclesiae, & an illae
soli Romanae Ecclesiae competant?*

TRia in hoc articulo praestanda sunt. Primò explicandae sunt notae verae Ecclesiae in Symbolo Nicaeno his verbis expressae: Credo in unam, sanctam, catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Secundò ostendendum est, quatuor illas verae Ecclesiae notas, Romanae convenire Ecclesiae, namque esse unam, Sanctam, Catholicam, & Apostolicam. Nomine verò Romanae Ecclesiae non intelligimus solam fidelium societatem urbe Romanâ conclusam, ut fingunt aliqui Adversariorum, sed totam illam multitudinem hominum, qui ubique terrarum unam & eandem fidem profitentur, sub uno eodemque Pastore universali, Romano Pontifice, cui tanquam capiti Ecclesiae, visibili Christi Vicario in terris, & legitimo Petri successori adherent. Tertium quod nobis probandum incumbit, est quatuor praedictas verae Ecclesiae notas, Lutheranorum & Calvinistarum sectae minime convenire.

S. I.

Prima nota verae Ecclesiae, unitas.

Veram Ecclesiam esse unam docet Scriptura pluribus locis Cantic. 6. Una est amica mea, formosa mea, columbamea. Joan. 10. Fiet unum ovile & unus Pastor. Ad Roman. 12. Multi unum sumus. Unde egregie Cyprianus libro de unitate Ecclesiae, cap. 3. Ecclesia Domini luce perfusa, per orbem totum radios suos porrigit: unum tamen lumen est, quod ubique diffunditur, nec unitas corporis separatur. Ramos suos in universam terram copia ubertatis extendit: profuentes largiter rivos latius expandit: unum tamen caput, & origo una, & una mater fecunditatis succubus copiosa. Illius fetu nascimur, illius lacte nutrimur, spiritu ejus animamur. Adulterari non potest sponsa Christi, incorrupta est & pudica, unam domum vivit, unus cubiculi sanctitatem casto pudore custodit.

Porro multiplex est Ecclesiae unitas, multisque modis illa una dicitur: primò unitate principii, nempe Dei vocantis, & Christi eam fundantis & instituentis. Quo sensu veteres Patres, potissimum Tertullianus in Apologetico cap. 39. mirantibus paginis, quod Christiani se fratres nuncuparent (quo nomine mutuum inter se unitatem significabant) respondebant: Fratres sumus, qui unum patrem Deum agnoscimus, qui unum spiritum bibimus sanctitatis, qui de uno utero ignorantiae ejusdem ad unam lucem expavimus veritatis.

Secundò Ecclesia dicitur una, ratione finis, nempe aeternae beatitudinis, quam omnia Ecclesiae membra sperant. Unde ait Arnobius Apolog. contra Gentes: Fratres sumus, quia ad eandem hereditatem, nempe aeternam beatitudinem aspiramus.

Tertiò dicitur una, ratione unitatis mediorum, tam interiorum (qualia sunt fides, spes & charitas) quam exteriorum, nempe sacramentorum sacrificii Eucharistiae, & legis Evangelicae. De unitate fidei dicitur ad Ephel. 4. Donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis Filii Dei.

Uni-

Objectum quartò: Post Concilium Ariminense, in quo per fraudem Arrianorum formidula fides immutata, scribit Hieronymus toto orbe Arrianorum haereticum viguisse: Totus orbis, inquit, ingemuit, & miratus est se repente falsum Arrianum: Ergo tota Ecclesia potest à fide deficere, & labi in errorem.

Respondeo in Ecclesia tunc temporis fuisse quamplurimos qui non obstante Arrianorum fraude & perfidia in fide orthodoxa fortiter perstiterunt, ut Hilarius Pictaviensis, & cum eo tota Gallia, quae ab ejus partibus maxime stabat, ut ex eo patet quod cum ab exilio reverteretur, eum tota Gallia quasi ovante & triumphante de haereticis complexa fuerit, & ex eo quod dicit Hieronymus Galliam, frementibus haereticis, catuissis nonnullis. Item perstitebat eo tempore in fide Clerus Romanus cum Papa Felice, qui in locum Liberii post ejus lapsum successus fuerat, multique alii qui neque Imperatoris Constantii minis, nec fraudibus Arrianorum, à vera fide unquam dimoveri potuerunt. Unde Hieronymus verbis relatis significare tantum voluit, plures tunc provincias ad Arrianorum partes, propter eminentiam illud Concilium Ariminense, commigrasse. De quo videri potest Baronius ad annum Christi 358.

Objectum quintò: Summus Pontifex, qui est caput Ecclesiae, potest in fide errare: Ergo & tota Ecclesia, non enim debemus in corpore majorem quàm in capite infallibilitatem admittere, cum illud ab isto regatur.

Respondeo dabo Antecedente, de quo infra, negando consequentiam & paritatem. Ratio vero disparitatis est, quia potest Summus Pontifex aliquid sentire & credere contra fidem, absque eo quod properea excidat à dignitate capituli ipsius Ecclesiae, latissime enim ipsi est ad illius dignitatis conservationem, quod nihil adversus fidem doceat, quia in sententiis & credendo se habet tantum ut persona particularis, & solum in docendo ut caput. At verò si Ecclesia, etiam praeter in sentiendo, à fide deficeret & incidere in errorem, eo ipso desineret esse Ecclesia si re sponsa Christi, cum per fidem illi desponsatur, juxta illud Olee 2. Sponsabo te mihi in fide.

Objectum ultimò: Ecclesia est libera in credendo mysteria nostrae fidei: Ergo potest nolle ea credere, subindeque à fide deficere.

Respondeo quodd licet Ecclesia absolute, & nullà facta suppositione divinae promissionis, sit libera in credendo tam libertate contrarietatis, quam contradictionis; ex hypotheli tamen promissionis divinae, est quidem libera in credendo, libertate contradictionis, non tamen contrarietatis, subindeque non potest in fide errare, cum ad hoc non sufficiat libertas contradictionis, sed requiratur insuper libertas contrarietatis. Potestque haec solutio explicari & illustrari exemplo Christi, qui supposita suâ impeccabilitate, non erat liber circa mortem sibi à Patre praecipiam, libertate contrarietatis, sed duntaxat libertate contradictionis. De quo fusè in Tractatu de Incarnatione.

* *

*

Unitas spei constat ex eodem Apostolo ibidem dicente: *Unum corpus & unus spiritus, sicut vocati estis una spe vocationis vestre*. Qua de causa, inquit Augustinus in Psal. 140. cum hæc vox sit omnium Martyrum, *Dispersa sunt ossa nostra*, in plurali clamant, *Ad te Domine, Domine, oculi mei, quia in te speravi*. Unitas charitatis insinuat A. Etium 4. *Credentium erat cor unum, & anima una in Domino*, quia (inquit Glossa) copulâ charitatis in unum iungebantur, sicut olim in celebri Cyzici delubro, lapides omnes filo aureo colligebantur, ut refert Plinius lib. 36. cap. 15. Huius unitatis egregiam affert Bannez rationem: Quod tributalicium bonitatem (inquit) illud eidem secundum Platonicos tribuit unitatem; bonitas quippe rem ipsam in qua est conservat & perficit: At nihil in esse conservatur, nisi per hoc quod est unum: nam divisa & segregata cito pereunt & dissolvuntur: Igitur cum charitas Ecclesiæ bonitatem & perfectionem tribuat, eidem etiam unitatem confert. Quantum ad unitatem sacramentorum, Apostolus eam insinuat ad Ephes. 4. sub nomine Baptismi, qui est reliquorum Sacramentorum janua, dum ait: *Unus Dominus, una fides, unum baptisma*. De unitate verò sacrificii ait 1. ad Corinth. 10. *Unus panis & unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane & de uno calice participamus*. Item de Unitate legis & ceremoniarum dicit ad Ephes. 4. *Ipsa est pax nostra, qui fecit utraque unum, & medii parietem macerie solvens, inimicitias in semetipso, legem mandatorum decretis evacuans, ut duos conderet in unum novum hominem*. Quibus verbis significat, populum Iudæum & Gentilem (qui diverſi erant propter maceriam legum & præceptorum, quæ utrosque inter se dividebat) fuisse conjunctos per Christum, qui hanc maceriam destruxit, & omnes sub lege Evangelica adunavit.

Quartò Ecclesia est una, ratione unitus eiusdemque capitis visibilis, nempe Pontificis Romæ sedentis, qui per totam Ecclesiam supremus omnium fidelium Pastor agnoscitur: per ordinem quippe ad eum, omnes fideles toto orbe diffusi uniuntur, & ab omnibus hæreticis & schismaticis discernuntur. Hanc autem unitatem insinuat Christus Joan. 10. *Alias oves habeo quæ non sunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & fiet unum ovile, & unus pastor*: & Cyprianus, cum dixit Ecclesiam esse gregem, & plebem, suo pastori adunatam, quod de Ecclesia in nova lege debet intelligi: nam Ecclesia ante adventum Christi talem unitatem non habuit; tum quia Gentibus quæ fideles erant, & Judæis non præerat unus Pontifex: tum etiam quia Gentes ipsæ, ut rectè docet Bannez, nullum sibi caput visibile, à quo in mysteriis fidei edocerentur, agnoscebant; sed vel per lumen quoddam interius, vel à parentibus, vel ab aliis sibi æqualibus instruebantur.

Quintò Ecclesia dicitur una, unitate corporis mystici: quia sicut ex diversis & eterogeneis partibus unum corpus naturale resultat, ita ex omnibus fidelibus, fide, & Sacramentorum, ac Divinorum & Ecclesiasticorum præceptorum vinculo inter se conjunctis, unum corpus mysticum efficitur: & huius mysticæ unitus beneficio, fideles omnes in bonis spiritualibus inter se communicant, unus pro altero satisfacit, suis orationibus juvat, & in summa, omnia bona sua opera illi aliquo pacto applicat, juxta illud Prophetæ: *Particeps ego sum omnium clementiarum te; & istud Apostoli: Adimpleo quæ desunt passioni Christi*

si in corpore meo, pro corpore ejus, quod est Ecclesia, id est pro omnibus fidelibus, quibus universales bores à me in Evangelii prædicatione toleratos communico. Unde præclare Bannez verba hæc Cantic. 4. *Greges tui sicut greges consarum, quæ ascendunt de lavacro, omnes gemellis foribus, & sterilia non est inter eas*, de Ecclesia, seu de omnibus fidelibus explicat: siquidem oves sunt fideles, qui de lavacro baptismi ad gratiam accesserunt: sunt autem hæc oves fecundæ, & fecundæ, quia quisque fidelium, partem suorum meritorum, suarumque satisfactionum, in communem aliorum utilitatem effundit: quare Glossa interlinearis ait, quod illi inter steriles deputantur, qui abluunt statim ex hac vita rapiuntur; habuerunt enim sobolem fidei, quam vel ipsi pro se, vel alii pro ipsis confecti sunt; habuerunt etiam votum bonæ operationis, quod inter oves Christi, si expectari fuissent, socialiter exercuissent. Unde nota particulam hanc socialiter, quia scilicet illi, si diutius vixissent, in communem Ecclesiæ utilitatem sua opera meritoria transfudissent. Unde Tertullianus Apologet. 39. *Itaque quia animo animæque misceamur, nihil de rei communicatione dubitamus: omnia indiferecia sunt apud nos, præter uxores, in hoc solo consortium fugimus*.

§. II.

Secunda nota vera Ecclesiæ, Sanctitas.

Christi Ecclesiam sanctam esse docet Scriptura variis locis: nam Cantic. 4. de Sponsa Christi, quæ est Ecclesia, sic dicitur: *Quæ est ista quæ progreditur, quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol*? Ad Ephes. 5. *Viri diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret*. Ad Titum. 2. *Vedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum*. Ad Roman. 1. *Omnibus qui Romæ sunt vocatis sanctis*, hoc est ad sanctitatem colendam, quam in baptismo professi sunt. Denique 1. Petri 2. *Christiani appellamur. Genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta*.

Hæc verò sanctitas Ecclesiæ consistit primò in puritate fidei, seu immunitate ab omni errore in doctrina quam profitemur; & ea de causa Apostolus ad Roman. 1. fideles appellat sanctos, secundum expositionem Chrysostomi in hæc verba, *vocatus sanctus*. Similiter Augustinus in Psal. 85. ait quemlibet fidelem dicere posse: *Quoniam sanctus sum*; quod certè de sanctitate fidei tantum potest intelligi, cum constet quam plurimos fidelium carere sanctitate morum. Secundò consistit in sanctitate vitæ, quæ prædicti sunt qui se illius doctrinæ conformant: Ecclesia namque à licentia peccandi avertit, & ad probitatem morum, vitæque sanctitatem impellit, ad illamque multum reipsa promovet. Tertiò Ecclesia est sancta, quia tota est divino cultui consecrata, ejusque Sacramenta, instituta, ritus, & ceremoniæ, sanctitatem undequaque redolent; & quia amor charitatis est veluti lex Salica Christianismi, de qua dicitur Psal. 18. *Lex Domini immaculata*: id est lex charitatis dicitur lex Domini, non solum quia illam inscribit cordibus nostris, sed etiam, quia ex illa vivit & agit, ut elegantissimè profectur D. Bernardus Epistolâ ad Carthusia.